

Na haju vsak terek, četrek in soboto. — Cena: Za celo leto 56 K, za pol leta 28 kron, za četrt leta 14 K, za 1 mesec 5 kron. **Posamezne številke stane 80 vinarjev.** Na pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročilno po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštarne proste. Ne frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravnštvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, **Strossmayerjeva ulica št. 3.** Ogledi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 45 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih zborov, naznanila o smrti, zahvale itd. 75 v od 1 mm, za reklamne notice med tekstom 3 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 6 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 53

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

Svetozar Pribečević o političnem položaju.

Na nedeljskem manifestacijskem zboru JDS v Ljubljani je bivši minster za notranje zadeve Svetozar Pribečević med drugim spregovoril sledeče:

Ko se je razšlo Nar. Vjete in se je proglasilo ujedinjenje našega naroda, se je sestavila tudi prva vlada, vlada koncentracije. Ta vlada je bila kratka; smert v njej so si bile tako protivne, da je skupnost za dolgo časa bila nemogoča. Bil je globok prepad med blokom desnice ali konservativci, ki so zahtevali sicer skupno državo, pa potom pakta in pod 3 različnimi in ločenimi upravami, in med blokom levice ali socijalnimi radikali, ki so zahtevali narodno edinstvo brezpogojno. Zastopniki iz bivše Avstro-Ogrske smo živeli prej pod tujim režimom; nismo smatrali države za svoje, tudi vlade ne. Navadili smo se opozicije, ki nam je prešla v meso in kri. Danes pa

smo v svoji državi, in mentaliteta opozicije ne velja več. Kakor je bilo nečastno sodelovati v vladi stare Avstrije, tako je častno sodelovati v vladi lastne države.

In prišlo je do tega, da so one iste skupine, ki niso sabotirale avstrijskega parlamenta, da, ko so tam celo glasovale za takozvane potrebščine, sabotirale Narodno predstavništvo. Po kratki dobi pivega Davidovičevega kabineta, ki je prišel za koncentracijsko vlado, je prišlo do sestava drugega Davidovičevega kabineta, ki je prevzel vlado pod pogojem, da

razpusti narodno predstavništvo in izvede nove volitve. To nalogo si je stavil kabinet iz dveh razlogov: prvič, ker narodno predstavništvo ni bilo iz naroda, ni bilo izvoljeno iz ljudstva in torej ni podajalo slike narodne volje, in drugič, ker so baš vsled tega bile razmere v narodnem predstavništvu takšne, da je bilo v njem nemogoče vsako plodonosno delo. V parlamentu, kakoršnega je želela Demokratska zajednica, bi naj prišla do izraza prava volja vseh slojev in vseh plemen. Tekom štirih mesecev, v katerih parlament ni deloval, je izvedla demokratsko-socialistična vlada mnogo dobrega, česar nasprotne stranke iz razumljivih razlogov nočejo priznati. Podpisana je senžermenski mir, rešila za nas ugodno manjšinsko vprašanje in problem bohgarskih mej, odklonila znani francosko-angleški ultimati glede zapadnih naših granic, izdelala načrt za temeljito agrar-

Ravnatelj Anton Jeršinovič:

Šola in dom.

I.

Po vsej širni Jugoslaviji doni danes klic: delo, delo in zopet — delo. Vsak dober državljani se danes zaveda, da je v delu spas naše mlade, lepe domovine. — Naše časopisje, kar ga je dobrega in pošteno mislečega, s hvalevredno doslednostjo bodri in vzpodbuja k — delu. Strokovnjaki se združujejo v smotrene svrhe, nove organizacije stopajo na dan, nova društva in nove družbe s skupnimi cilji se porajajo — vse v znamenju dela in napredka, vse v neodoljivi želji po boljšem in lepšem, bodisi v materijalnem ali duševnem oziru. Producirati hočemo, kajti dobro vemo, da produkti naših rok in produkti našega uma nas vodijo do napredka in blagostanja.

Ni se čuditi, da se je v teh burnih časih ki jih preživljamo, polotila tudi naše mladine koprneča želja po udeleževanju. Mladina, ki jo tako radi nazivamo »svet naroda«, »dika in ponos«, bodočnost naša« itd., noče in ne sme biti zadržana, kadar gre za to, da povzdignemo glas za naše pravice, in vsigdar, kadar gre za — blagor očetnjave. Zakaj ona je nositeljica narodovih idealov in stopa navdušeno v prvih vrstah naprej v boju za svobodo in napredok.

Kakor pa moramo na eni strani vsa stremjenja mladine iskreno pozdravljati in se jih veseliti, tako je na drugi strani dolžnost vseh nas starejših, da en-

no reformo v Bosni in načrt za agrarno reformo v splošnem, ki je obsegal najradikalnejše odredbe.

Na celem svetu je

kot nujna posledica vojne zavlada kriza v vseh panogah in v Franciji primanjkuje živil in železniškega materijala ravnotako kakor pri nas. Tega ne more nobena vlada mahoma odpraviti. Opozicija pa je vse to izbrabila proti demokratski stranki in vpila, da demokratska vlada povzroča naraščanje draginje in da je kriva vseh nepravil v naši državi. Ni pa narodu povedala, da je v vseh drugih državah položaj enak, če ne huji. Danes je na vladi opozicijski blok in videli bomo, če bo imel srečno roko, da ustvari iz naše države zemljo, v kateri se bosta cedila med in mleko.

Davidovičev kabinet je hotel z razpustom narodnega predstavništva in z razpisom volitev

apelirati na narod,

da si izbere poslance, ki bodo upravičeno odločevali o usodi naše države. Nasprotna stranka je pričela z intrigami in z vsemi silami delati proti temu, češ, da ne bo priznala konstituante in da hoče delati le z začasnim narodnim predstavništvom. Krona je bila postavljena pred dve formuli: eno milejšo, sklicanje predstavništva, eno težjo, njega razpust in nove volitve. Izbrala si je lažjo pot in se odločila za sklicanje narodnega predstavništva.

Tako je prišel opozicijski blok do vlade in med njegovimi strankami se je sklenila pogodba, po kateri dobe klerikalci Slovenijo, starčevićanci Hrvatsko in radikali Srbijo v svojo oblast.

A kakor so prej kričali opozicijski proti vsem odredbam demokratsko-socialistične vlade, so v hipu izpremenili svoje prepričanje, ko so prišli na vlado. Namestnik zunanjega ministra Spalajkovič je takoj izjavil, da ostane **zunanjia politika naše države nespremenjena,**

to je, da ji bo dala isto smer, ki ji jo je dala demokratska vlada. V vprašanju valutne reforme so razni hujšakci v opozicijskem bloku kričali, da se hoče pri zamenjavi za novi denar odtegniti prebivalstvu tostran Save in Drine tri četrtine njegovega imetka, ko pa je prišla opozicija na vlado, je izjavil njen finančni minister dr. Jankovič, da

ostane valutna reforma takšna, kakor se je sklenila pod Davidovičevo

vamo nad njo in ji dajemo smernice za življenje. Saj hočemo in želimo od nje, da bo enkrat, ko stopi v življenje, boljša od nas . . .

Svetovna vojna tudi naši učeši se mladini ni prizanesla. Glad in mraz, pomanjkanje obleke, perila in obutja je bilo kvarno njenemu telesnemu razvoju. Odporna sila v slabo rejenem telesu je majhna, dovzetnost za razne bolezni, zlasti za tuberkulozo, velika. Oče ali varuh, starejši bratje v vojski, doma mati sama s kopico neboljenih otrok — brez vodstva in varstva, pogosto celo begunka — brez doma. Tako so doraščali oni otroci, ki hodijo sedaj v ljudsko, pa tudi meščansko šolo.

Pa tudi šola sama! Kolikokrat so jo vsled pomanjkanja učnih moči zaprli, in to ne za kratko dobo, temveč često za dolge mesece! Pa ne samo, da je manjkalo učnih moči; manjkalo je tudi kuriva v zimskem času, manjkalo je pripravnih prostorov, ker so se v šoli nastanili vojniki; nastopile so epidemične bolezni, in zopet je bilo treba šolo zapreti. Otrok pa je rasel brez vzgoje in oljke, brez varstva in nadzorstva, neredko prepuščen samemu sebi ali slabi tovarišiji ali celo podivjanji ulici.

Človek, ki mu je na srcu blagor mladine in hoče pravilno motriti današnje šolske razmere, ne sme — vsaj danes se ne — pustiti navedenih dejstev iz vida. Kljub priznanju vrednemu prizadevanju naše vlade in kljub požrtvovalnemu, smotrenemu delu našega učiteljstva še

vlado. Da, še več! Narodni klub in slovenski klerikalci so se celo prilagodili mnenju Protiča in dr. Jankoviča, da boji rešitev razmerja med dinariem in krono 1 : 4 definitivna, dočim je Davidovičeva vlada to vprašanje pridržala odločitvi parlamenta. In dr. Korošec je mahoma umolknil, dočim je poprej najbolj kričal. Z njim vred pa molče tudi drugi valutni gromovniki. Zakaj so se torej mase držile in hujškale proti vladi? Zato, ker opoziciji ni bilo do tega, da pride do možnosti izvesti svoje programe, ampak samo za to, da

dobl oblast v svoje roke.

S spremembo v centralni vladi so prišle tudi spremembe pri pokrajinskih vladah. Za hrvatskega bana je bil imenovan dr. Matko Laginja, proti kateremu se mora čutiti dr. Brejc zapostavljenega in degradiranega, ker je hrvatskega bana imenoval ministrski predsednik, dr. Brejca pa samo notranji minister. Novi ban je izdal posebno poslanico na narod kakor kak suveren. Ali ste kdaj čuli, da bi državnik naslovljali poslanice na narod? Niti Clemenceau niti kak drugi ministrski predsednik ni tega storil. Samo Matko I., ban hrvatski, si uzurpira suverenske pravice; le ne vemo, odkod in kam segajo meje njegove oblasti.

Demokratska stranka hoče, da se da narodu

naširša upravna avtonomija,

da pa se popolnoma zbrisejo one zgodovinske meje, ki so bile umetno začrtane v naše meso, da se zbrise znak našega robstva in ponižanja, znak naše sramote. Sedajna vlada pa hoče pridržati ta anahronizem. V njej ne najdemo nobene izrazite osebnosti, ne enega strokovnjaka, ne enega političnega talenta. Skupnega programa sedajne vladne stranke nimajo: ime Korošec znači program klerikalizma, Narodni klub stari hrvaški državno-pravni program, Protič pa program reakcije, srbskega ekskluzivizma. — V narodnem predstavništvu sedajna vlada nima kvoruma, in mislimo, da novi kabinet z narodnim predstavništvom ne bo stal, ampak pade!

Mi vladi kvoruma ne damo,

ker nimamo volje, podaljševati življenje tej vladi državi na škodo. Ves narod je uverjen, da sedajno narodno predstavništvo ni sposobno življenja.

Ko je bil stavljen Davidovičevi vladi od zastopnikov Francije in Anglije ulti-

mat dolgo niso zacelene rane, ki jih je krvava vojska vsekala v nežna telesa naše bodoče generacije. Nervoznost, nenormalna utrujenost, težko shvačenje učnega gradiva, bolehavost, pešanje spomina, slabi napredki v izobrazbi itd. so pojavi, ki jih bistro učiteljevo oko lahko konstatira sleherni dan, in to ne samo v ljudski, temveč tudi v srednji šoli.

Vprašanje je, kako temu odpomoči. In odpomoči moramo temu, ako hočemo napredovati, sicer nazadujemo.

Moj odgovor se glasi: sklenimo ožje stike med šolo in domom!

Pa poreče kdo: stare stvari pogrevaš; to in tako smo že nešteto krat slisali in čitali. Res je, da je o tem vprašanju napisanih že nešteto knjig in knjižic, dobrih in slabih, potrebnih in nepotrebnih, in vendarle je to vprašanje danes bolj pereče nego je bilo kdaj poprej! Pomislimo predvsem samo eno! Ljudskošolski ali srednješolski učenec — visoke šole nimam pri tem članku v mislih — preživi povprečno 4—6 ur na dan v šoli. V tem času je izročen učiteljstvu v varstvo, vzgojo in izobrazbo; ostalih 18 ur na dan je prepuščen staršem ali njih odgovornim*) namestnikom, da ne govorim o

*) V starih »poučilih« in »instrukcijah«, ki so jih prejšnje šolske oblasti izdajale kot navodila za skupno delo šole in doma, čitaš vedno o »starih ali njih odgovornih namestnikih«. Mar starši niso vsaj najmanj toliko odgovorni za vzgojo svojih otrok kakor njih namestniki?

mat glede jadranskega vprašanja, vlada ni bila v dvomu, kako na ultimati odgovoriti. Znali smo, kako narod misli o jadranskem vprašanju, in odgovorili smo z odločnim: ne! Nova vlada pa v vprašanju cinca in odločila se je, da vpraša narodno predstavništvo, kako ono sodi q rešitvi tega vprašanja. Še le potem hoče veljavno sklepati. Nova vlada hoče torej odgovornost odvaliti na parlament. Dejstvo pa je, da je v vseh zapadnih državah vlada odgovorna za vse korake v zunanji politiki in ona sama odločuje v teh vprašanjih, od parlamenta pa dobiva samo informacije, direktive. Pred kakimi 10 meseci še je dr. Korošec rožljal s sabljo glede zapadnih mej; radovedni smo, če bo tudi sedaj nastopil tako junaško.

Šmo narod, ki hoče mir. Pripravljamo si, da živimo v miru z vsemi sosedi. Hočemo medsebojno tekmo na gospodarskem polju. Eno pa izjavljamo odločno in glasno:

Kar je naše, ne damo!

Stojimo v usodnem trenutku. Bije se poslednja faza bitke v vprašanju naše jugoslovanske domovine. Bije se odločilna

bitka med stranko nazadnjaštva in stranko napredka.

Mi smo stranka malega človeka, stranka narodnega edinstva, stranka socialnih reform. Ne priznavamo nikakih privilegijev ne cerkve, ne plemstva, nobene kaste. Hočemo socialno pravičnost, ekonomsko enakost. Naš spas je v stopljenju v eno veliko celino, v eden velik narod vseh treh plemen. Vojska se ni vedila za to, da stvorimo tri male države, ki bi postale plen močnih sosedov. Takšne tri države pa hoče sedajna vlada. In vsled tega je nujna državna potreba, da pride čim prej do oblasti zopet demokracija in prepreči te namene. Stojimo brezpogojno na stališču: naša domovina mora biti

velika, nerazdeljiva!

Gremo v Beograd, da se čimprej skruši sedanji vladni blok, da se čimprej ustvari nova situacija, da se čimprej izvoli

novi, pravi narodni parlament.

Končujem s klicem: Naj umre današnje narodno predstavništvo, naj živi s svobodno voljo naroda izbrani narodni parlament!

onih dnevih, ki so docela šole prosti, kakor počitnice, nedelje in prazniki. Rectmo, da bi bilo onih šest ur v šoli vse prav in v redu — kdo to bolj želi nego učitelj sam, ako je na svojem mestu —, kaj pa onih ostalih 18 ur na dan? Šola ne more biti odgovorna; naravno je, da so odgovorni starši in njih namestniki.

Vem, da bom zopet trčil ob ugovore. Starši se bodo zglasili pa porečejo: saj se brigamo, kolikor se moremo in kolikor nam dopušča čas. Govorili bodo o težkih časih, o draginji, o veliki zaposlenosti in napornem delu od ranega jutra do pozne noči, o slabem stanovanju, pretirano dragih učnih knjigah itd. Res je, in tudi to priznavam, Marsikomu je v istini težko, ustreči vsem zahtevam, ki se stavijo do njega pri vzgoji otrok; mislim pa, da vse te ovire pri dobri volji, vztrajnosti, potrežljivosti in, če treba, tudi samozatajevanju in pritrgovanju niso nenpremostljive. In kateri dobri oče ali katera skrbna mati ne bi vstrela, ne bi potrnela, ako gre za dobrobit lastnega otroka?

Naj navedem nekaj primerov!

Učenec vzame zjutraj šolske knjige s seboj in odide. V šoli ga ni. Jutri isto, pojutranjem isto. Učitelj povprašuje v razredu in zve, da učenec med šolskim poukom nahačuje, po potoku pa se vrača domov. Dečko je očitno na slabi poti. Učitelj pokliče namestnika staršev, a ta ne pride, češ, da ne utegne, nima časa, je zadržan! Konec prih.

Izvrševalni odbor JDS.

je imel sejo dne 29. februarja popoldne. Poročala sta bivši predsednik deželne vlade dr. Gregor Žerjav in bivši minister dr. Albert Kramer o svojem delovanju. Izrekla se jima je zahvala in zaupanje. Sklenile so se sledeče

rezolucije:

1. Odločno ugovarjamo nameri nove vlade Stojana Protiča, da se zavira ali celo ukine izvršitev agrarne reforme. Svarimo jo v interesu države pred vsakim umikanjem in zahtevamo, da se po načelih prejšnje vlade resno prevede agrarna reforma do konca.

2. Odločno protestiramo proti izjavi novega finančnega ministra dr. Velzara Jankoviča v Protič-Koroščevem kabinetu, da je relacija 1 : 4 me ddinarjem in krono in pa izmena definitivna. Vztrajamo na tem, da se naj po izmenjavi starih biljegovanih kron s kronsko-dinarsko novčanico začne nemudoma pripravljati nova končna novčanica, ki ji bo parlament določil relacijo do krona in dinarja. Pri tem ponovno izjavljamo, da interesom narodnega gospodarstva najbolj odgovarja, če se krona zamenja al pari z novo, končno ednico. Izrekamo svoj stud nad hinavsko klerikalno agitacijo v valutnem vprašanju, ki ga je SLS sramotno izdala prvi dan, ko je vstopila v centralno vlado, s tem, da je pristala na dr. Jankovičev program, da je relacija in izmena 1 : 4 definitivna.

3. Pozivljamo finančno upravo, naj pomodeljavno izmenja domačinom take bankovce s potrjenim kolkom, ki so jih dobili v roke v dobri veri in jih ob navadni pazljivosti niso mogli spoznati kot potvorenje.

Inženier FERDO LUPSA:

Zakaj je Avstro-Ogrska zgubila ugled v Siamu?

(Konec.)

Buddhova romana.

Ugledni nemški inženier divizije siamske severne železnice se je mnogo let pečal skrivno z nabiranjem Buddhovih statuet in kipov iz starodavne bronce, katere se nahajajo v velikih množicah po templjih centralnega in severnega Sijama. Za časa vojske se je ta uradnik združil z židom, voditeljem ugledne dunajske firme za uvoz in izvoz blaga. Zadnji je seveda videl v antikih produktih ugodno sredstvo za svoj postranski zaslužek (v Ameriko), in tako sta ta dva pomnožila skupno dobro organizirano zbiranje teh, siamskemu narodu dragih in svetih ostankov starodavnosti. Je-li to podjetje imelo realno ali nerečno podlago, ni moj namen tukaj razpravljati. Istina je, da se je pričelo to podjetje v taki obliki, da ni ostalo brez posledic. Vzbudivo je v narodu veliko ogorčenje, ko je namreč zginilo več pomembnih in narodu dragih Buddhov iz različnih templjev, nekateri so ostali polomljeni, ker jih nesramneži niso mogli skrivoma odstraniti celih in so zato odnesli le posamezne in važne dele, kakor glave, roke itd.

Zbog pritožb naroda je bila vlada primorana, vmes poseči, in je skušala prepričati to ostudno, versko-nravne čule naroda žaleče dejstvo. Označeni inženier je bil odpuščen iz službe siamske vlade — a žid, kot samostojen in neodvisen Avstrijec, se je smejal v pest zbog dobrega in dragocenega, mnogo stotisoč tiholov vrednega blaga siamske anlike, katero je imel nakopičeno v svoji lasti, ne da bi mogla siamska vlada poseči odločno vmes in prepričati njegove nadaljne namene, ker ga je vodja avstro-ogrškega poslanstva in zastopnik avstro-ogrskih interesov opravičil — namesto izročil sodbi. In kako bi ne? Saj je imel on sam je dobiček od tega in je hranil že precejšnjo množino takih produktov v svojem stanovanju v poslanstvu —

Da siamskemu narodu in siamski vladi, kjer je Buddhizem državna in narodna vera, to ostudno dejstvo ni ugajalo, to je samoobsebi razumljivo. Premislimo, ako bi prišel kak tujec v naše kraje in bi začel zbirati iz naših cerkva svete podobe in druge versko-nravne simbole in dragocenosti bogocastja, in bi na tak način onečastil cerkev in vero, kaj bi rekla vlada, kaj bi rekel narod? — Tu ni treba odgovoriti. Slično je razmerje v Siamu, in opravičeno je torej tih ogorčenje naroda in vlade zbog take nesramnosti. Da je to vplivalo neugodno na vse krive in nedolžne Nemce in tedajne Avstrijce, to je samoobsebi razumljivo. Na-

mesto, da bi zastopnik vlade izročil take elemente zaslužni sodbi, jih je raje zagovarjal in prikrival njih krivico — seveda ker sam ni bil boljši! —

Se je torej čuditi, da je vlada in nje kralj izgubil simpatije do Avstro-Ogrske?

Karakteristika nemškega značaja.

Pred mnogimi leti je bil ustanovljen »Deutscher Club« v Bangkoku skupno od Nemcev in Avstrijcev. Toda ni trajalo dolgo, ko so Nemci izpodkopali Avstrijce v tem društvu. Vzeli so jim najprej pravico v odborništvu, in kmalu potem jim ni bilo več dovoljeno voliti, mogli so ostati le člani brez volilne pravice. S tem so propadle seveda vse ugodnosti društvenega življenja —

Drugače je postalo, ko je prišla vojska; tedaj so se nam seveda ti mogočnejši dobrikali in se nam delali prijazne in prijatelje, vsakega so vabili v »Club«, bodisi ud ali neud, kajti trebalo je zbirati denar za nemški rudeči križ in za njih podjetja, v prvi vrsti za njih obširno propagando. Semkaj spada »Die Kriegszeltung Umschau«, razširjanje političnih spisov v siamskem in drugih orientalnih jezikih itd. Tudi iz Kine in Saigona došli »pripetenci«, z mesečnimi podporami do 400 tikalov, so se živeli s tem denarjem. Toda posebno ti posilgostje so zakrivali velike neugodnosti in vzbudili opravičeno ogorčenje zaveznikov zbog njih nesramne propagande. Posledica je bila, da so zavezniki pričeli predbacivati siamski vladi, zakaj dopusti, kot nevtralna, tak položaj? —

Ko je torej trebalo zbirati denar, so bili avstro-ogrski podaniki dobrodošli gosti povsod v »Clubu« ali na nemškem poslanstvu in pri vseh sestankih in priredbah, ali pred vojski so jih smatrali več ali manj nevredne in kot nepotreben balast v svoji družbi.

Navedem še drug slučaj. Severna siamska železnica je bila v rokah Nemcev, in nastavljanje inženjerjev ter drugih uradnikov je bilo v rokah nemškega ravnatelja, imenovanega od siamske vlade. Kljub temu, da je železnica državna in da je bila priložnost za službo dana vsem narodnostim — v smislu siamske želje — vendar v zadnjem desetletju ni bilo mogoče dobiti službe za kakega avstro-ogrškega inženjerja. Večkrat sem predlagal ravnatelju, naj vsaj enemu Avstrijcu da primerno službo, a dobil sem odgovor: »Bei der Bahn können nur deutsche Ingenieure angestellt werden, aber keine Oesterreicher.« (Pri železnici so lahko nastavljeni le nemški inženjerji, a noben Avstrijec.)

Ko je bila že svetovna vojska, sem skušal še enkrat in zadnikrat sprostiti Avstrijcu, Slovencu, pri tej železniški službi. A tudi sedaj ni bilo mogoče, četudi je departement iskal pri zgradbi severne proge izkušenege moža za nadzorovanje dela. Toda ta mož, za katerega Nemci pri severni železnici niso imeli dela, je dobil kmalu potem dobro službo pri zgradbi južne siamske železnice, ki je bila v angleških rokah. — Toraj Anglež, kot državljan tedaj sovražne sile nasproti Avstro-Ogrski, se je pokazal nepristranskega na tedaj še nevtralni zemlji, ko je Nemec, kot državljan takozvane prijateljske sile ostal vendarle pristranski in ni dal službe Avstrijcu. To je značilno za Nemce. —

Prostitucija.

Avstro-ogrskemu ugledu, in s tem tudi ugledu centralne Evrope je škodovala močno razširjena prostitucija Evropejki. Te nesnage so bile v različnih časih po glavnih ulicah v Bangkoku tako nesramne, da so se marskateri krogi že pričeli izogibati teh glavnih ulic, in siamsko ženstvo je bilo po vsej pravici razburjeno zavoljo drznosti in nesramnosti, s katero so nastopali in se kazali ti elementi. Mnogokrat sem slišal v ožjih krogih siamskih žensk, da Evropejke, kakor se kažejo na izhodu, nimajo sramežljivosti in morale. In kako ne, saj najslabši elementi siamskega ženstva niso tako nesramni in nemoralni kakor te nesnage.

Čudno, največ takih elementov pa je bilo registriranih na avstro-ogrskem konzulatu oziroma poslanstvu. Opozoril sem svoj čas poslanika na to, in mi svetoval, da stori potrebne korake v zboljšanje razmer in ugleda, katerega so nam kralje te krasotice nečistosti in nesramnosti pri domačem narodu, a dobil sem za odgovor: »Ich kann es doch den Leuten nicht verbieten...« (Vendar ne morem ljudem tega prepovedati.)

Nerazumljivo mi je torej bilo, da poslanstvo ni moglo storiti koraka v zboljšanje evropskega in s tem avstro-ogr-

škega ugleda, ko so se na drugi strani tedajni zastopniki naših interesov čestokrat mešali v dejstva, kjer ni bilo potrebno.

Ko pa je izbruhnila vojska, tedaj sta voditelja nemškega in avstro-ogrškega poslanstva seveda uradovala, kakor sta hotela. Preostajalo jima je zato precej časa za zabavo, in kakor se je slišalo, so jima ravno te krasotice nečistosti skrbele čestokrat za zabavo in blaženi okus.

Takih in enakih slučajev bi bilo še mnogo, toda smatram, da je bolje, ako ne kopljemo še nadalje po s smrdčimi plini zavdanem gnojišču iz časa avstro-ogrške vlade. Že zgoraj navedeno je dovolj, da spoznamo, zakaj je avstro-ogrška monarhija zgubila ugled tudi v Siamu. Sedaj pa Avstrije ni več — mi smo prosti — in zato nam je doma najugodnejša priložnost, da na njenih razvalinah tudi na daljnem izhodu pričnemo z resnim delom in da pokažemo tudi siamskemu narodu, da mi nikdar ne bomo padli v tir, v katerem je bredla tedaj že umirajoča in degenerirana monarhija, in da se zavedamo kot Jugoslovani svojega poklica, biti član civilizacije. Glejmo torej, da se pokaže jugoslovanska zastava kmalu tudi v daljni, izhodni Aziji, in ko se bo to zgodilo, tedaj naj bode Azijatom v očividni znak, da se zavedajo svoje dolžnosti v mednarodni skupini, to je, da smo pravični, miroljubni in odkritosrčni, in da ne zavdamo in preziramo Azijatov v nobenem smislu, da spoštujemo njih običaje, šege in navade, ter da hočemo z njimi prijateljstvo v svrhu, da se prične čim prej komercialni in gospodarstveni napredek na obeh straneh.

Politične vesti.

Blato na dr. Žerjavu Klerikalna gnojišča »Slovenec«, »Večerni List« in »Straža« so že začela izlivati svojo gnojnico po bivšem predsedniku deželne vlade dr. Žerjavu. V člankih, katerih stvarno vsebino pa morajo že takoj drugi dan preklicavati, mu hočejo natveziti korupcijo. Popolnoma pravilno se dr. Žerjav ne spušta v enak osebni boj, ampak mirno predlaga, naj se izbere častno sodišče, ki naj presoja. Dr. Žerjav izjavlja: če se posreči mu dokazati le en nepošten ali sebičen čin tekom 13 mesecev, kar je biv v vladi, se odpove javnemu delu. Besedo imajo sedaj lastniki klerikalnih kloak!

Socialisti in narodno predstavništvo. Kakor poroča zagrebški »Obzor«, se bodo socialistični poslanci v smislu sklepa kongresa soc. demokratske stranke z dne 20. jul. 1919 v Novem Sadu udeleževali sej narodnega predstavništva.

Jadransko vprašanje, o katerem razni časopisi na dolgo in široko pišejo, je pravzaprav na mrtvi točki, tam, kjer je bilo začetkom mirovne konference. — Govori se zopet mnogo o neposrednih pogajanjih med Jugoslavijo in Italijo. Govori se, da se hočejo Italijani odgovoriti zahtevi po neposredni zvezi Reke z Italijo, da pa zahtevajo za to suvereniteto Italije nad Reko in nove ugodnosti v Albaniji. Seveda nosijo Italijani v žepu še yedno — londonski pakt kot nekaj »bau-bau«. Wilson je poslal v Evropo novo noto o jadranskem vprašanju.

Protičev strah. Ker so se te dni pričakovale velike demonstracije proti Protičevi vladi v Beogradu, je vlada že v nedeljo prepovedala vsak javen obhod.

»Uspehi« nove vlade v Bosni. Bosanski begi so tako, ko je prišla na površje nova reakcionarna vlada, ki je proti radikalni agrarni reformi, dvignili svoje glave in so začeli preganjati kmete, ki so v smislu naredb prejšnje vlade že postali lastniki na njihovih posestvih. Ponekod je prišlo do krvavih prizorov. V okolici Beline je beg Salihagić planil na kmete z orožjem ter pri tem ubil dva rodbinska očeta. Seveda so se kmeti dvignili proti njemu in ga ubili. Razburjenje v Bosni med kmeti narašča.

»Kmečko delavsko zvezo«, t. j. politično organizacijo malih kmetov in kmetijskih delavcev, viničarjev itd., je ustanovila dne 1. tm. socialistična stranka v Ljubljani.

Volitve v bolgarsko sobranje se vrše 29. marca. Parlament se sestane najkasneje do 18. aprila.

Do kdaj mora Nemčija izreči sodbo nad vojnimi zločinci? Pariški »Temp« poroča, da je svet zaveznikov sklenil podaljšati rok, do katerega mora Nemčija predložiti sodbe sodišča v Lipskem proti nemškim vojnim zločincem, na 6 mesecev. Prvotno je bil določen rok 3 mesecev.

General Horthy — državni upravitelj Ogrske. Ogrska narodna skupščina je dne 1. tm. v poimenskem glasovanju izvolila generala Horthyja s 131 od 141 oddanih glasov za državnega upravitelja Ogrske.

Pri občinskih volitvah v Brnu dne 29. febr. so dobili Čehi 78.149 glasov (61 mandatov) Nemci 35298 glasov (27 mandatov) in židje 2542 glasov (2 mandata).

V Nemčiji se vrše občinske volitve. Značilno je, da so v saksonskem kraljestvu bili komunisti odločno poraženi. Tudi v Hesenskem so podlegli, istotako v Darmstadtu. Povsod so meščanske in kmečke stranke nadvladale. Značilno pa je tudi, da so tudi zmerni socialisti splošno nazadovali in zgubili do 30% glasov.

Ukrajinska republika. Predsednik ukrajinske mirovne delegacije v Parizu, grof Tizskiewicz, je poslal predsedniku vrhovnega sveta zaveznikov noto, v kateri prosi za priznanje ukrajinske republike in povdarja, da Ukrajina lahko da antantni na razpolago žito, sladkor, jajca, kože, usnje in semenje v znatnih množinah za ublaženje gospodarske krize v zapadni Evropi.

Značilen govor ameriškega delavskega voditelja Gompersa. Internacionalna podlega. Vodja ameriških delavcev, ena izmed najuglednejših osebnosti delavskih organizacij Severne Amerike, Gompers, je nedavno govoril o bodočnosti komunizma. Izrazil se je zelo pesimistično. »Internationala je odrekla. To se je pokazalo ne le v začetku vojne, ko je v delavskih masah vzplamtel brezprimaren nacionalni furor, ki je zakrabil najbolj delavske mase entantnih držav. Neuspeh internacionalne dokazuje na najtragičnejši način vedenje delavstva tudi sedaj, leto dni potem, ko so ustavljene sovražnosti. Pri poraženih narodih se kaže na čuden način gotova sprememba v razrednih odnosih. Stari delavski proletarijat s strogo socialističnim mišljenjem in naziranjem je vsled sistematičnega zviševanja delavskih plač prešel v razred malomeščanstva. Njegovo mesto je zavzela nova klasa revežev, ki misli protisocialistično in je ohranjala svoje nacionalno mišljenje. Te vrste se izpopolnjujejo iz krogov odpuščenih častnikov, uradnikov ter iz množine intelektualcev sploh, katere je revolucija, ki se širi po svetu, vrgla v težki gospodarski položaj. Komunisti bi se zelo začudili, če bi danes izbruhnila nova revolucija n. pr. v Nemčiji. Z grozo bi morali videti, da se razpoloženje ne razvija več v levičarskem pravcu delavske diktature. Nasprotno se danes razvijajo razmere vedno bolj na desno, da dela se celo za vopostavljenje monarhije ali vsaj vojaške diktature. Blazni eksperimenti Ljenna in Bele Kuna so dokazali, kako oddaljen je svet od padca veelekapitalizma in to v njegovi najbolj odvratni obliki. Stari evropski kapitalizem, ki je doživel v resnici močen pretres svojih živcev, je bil vsaj toleranten napram zahtevam delavskega razreda. Na njegovo mesto stopa sedaj titanski mamut — kapitalizem Amerike, ki bi rad vse požrl. To je žalostna resnica. Razboriti vodje socializma to vedo in samo nekaj zagriženih komunističnih vodij, ki se ne morejo oprostiti starih do absurda dovedenih fraz o komunističnem osrečevanju ljudstva, katere fraze so z žalostno resnico že davno brez moči, se skušajo te stare ideje rešiti pred potomom. Ta trud je pa zaman.« — Kakor je videti, se jasni tudi v socialističnih vrstah.

IZ KOROTANA.

Koroški »Volkswehrovec« umoril našega orožnika. Stražmojster Rudolf Kuhar in poskusni orožnik Alojz Pečnik sta dne 11. febr. patrolirala pri Lipici. — Zvečer po deveti uri jima pride nasproti 5—6 oseb, katere sta kot osumljene zadržala ter zahtevala legitimacije. Potniki so izrekli, da so rudarji in da hočejo, v Crno; nosili so seboj nahrbtnike. Na orožniški poziv so se pa začeli umikati, kar sta se orožnika pripravila s puškami. V tem trenutku pa je eden izmed potnikov ustrelil parkrat iz samokresa ter zašel Pečnika v desna pljuča in desno roko. Kuhar je začel streljati; vsled teme se je pa posročilo ubojniku in tovarišem ubežati. Kuhar je spravlil Pečnika v Vogrče, kjer mu je dr. Ipavec obvezal rane ter ga spravil drugi dan v bolnico v Slovenjgradu. Pečnik je dne 15. febr. za rani umrl. Preiskava je ugotovila, da so bili napadalci osebe piberske »Heimwehrkompanie« v St. Andraču v laško-

ski dobili in sicer brata Ignac in Jožet Rader, Jožef Wernik, Korat, Klade, Filip Pepel in Stefan Majer. Ženska ki je bila zraven, je bila najbrž Julka Fišer. Brodnika Pasterka, ki je zločinca prepeljal čez Dravo, so aretirali. Znan je kot zarigrzen nemškutar. Ti Volkswetrowci so nosili v nahrbtniku letake, kateri blatijo Jugoslavijo.

Praščič za 95.000 kron. V Lanusdorfu blizu St. Vida na Koroškem so kupovali te dni Italijani na žagi drva. Ko so se pogodili za drva, so vprašali kmeta, če jim prodaja praščiča. Žagar je imel pitano praščico, ki je tehtala precej nad meterski stot in je hotel zanjo 5000 litr, kar so mu Italijani brez ugovora dali. Po današnjem kursu znaša 5000 litr 95.000 avstrijskih kron.

MARIBORSKE NOVICE.

Javen shod JDS v Mariboru se vrši v nedeljo 7. tm. ob 10. uri dop. v veliki dvorani Nar. doma. Poročajo dr. Žerjav, dr. Kramer, dr. Kukovec in drugi.

V počast sedemdesetletnice Fr. (I. Masaryka, predsednika čehoslovaške republike, priredi Klub Čehu v Mariboru slavnost z izbranim umetniškim, glasbenim in pevskim programom.

II. simfonični koncert v Mariboru se vrši, kakor smo že poročali, 6. tm. v koncertni dvorani pivovarne Götz. Čisti dobček je namenjen mariborskim mestnim ubožcem. Mariborska divizivska godba igra pod vodstvom kapelnika F. Herzoga.

CELJSKE NOVICE.

† **Učiteljica Emica Lilekova.**

Kakor smo že poročali, je umrla ta izvrstna učna moč tukajšnje mestne osnovne šole. Pogreb, ki se je vršil v torek popoldne na okoliškem pokopališču, je pokazal, kako priljubljena je bila blaga pokojnica. Vsled hude bolezni (legar), katera je Emico spravila v grob, sta bila mrtvaški spreved in vdeležba šolske mladine zabranjena. Odraslo občinstvo iz mesta in okolice se je pa udeležilo pogreba v velikanskem številu; posebno dosti se je opazilo učiteljstva. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnice nadzornik g. Ljudevit Černež. Slikal je njeno neumorno delovanje in njeno vzorno življenje. Krasen govor je segal vsem navzočim globoko v srce; vse se je solzilo. Ker je bila pokojna Emica kot izvrstna pevka-solistka tudi članica Celjskega pevskega društva, jo je društvo tudi z zaštvom sprejelo h grobu in tam pod vodstvom učitelja g. Cirila Preglja zapelo »Vigred se povrne«. Ko se je občinstvo vračalo s pokopališča, je šolska mladež prišla h grobu svoje dobre učiteljice in pokrila ves grob s svežimi šopki. Mir blagi pokojnici! Njen spomin ostane med nami v najkрасnejši luči.

Dramatično društvo v Celju. Vsled obolenja gled. člana, ki je imel glavno vlogo v Sudermannovi drami »Sreča v zatišju«, se igra preloži na poznejši čas. V prihodnjih dneh se uprizori izvrstna novost, drama »Noreca«, spisal F. Gradšnik.

Olepševalno društvo za Celje. Kot je bilo poročano v »Novi Dobi«, se je ustanovilo v Celju mesto nemškega »Vereinsvereinsvereins«, ki so ga Nemci razpustili. Olepševalno društvo. Izvolil se je že pripravljajni odbor, ki je prevzel vse posle društva do obč. zbora, ki se bo sklical takoj, ko bodo vse predpriprave gotove. Naloge, ki čakajo novo društvo, so ogromne. Celo vojno so bile javne naprave, zlasti park, zanemarjene. Da se vse zopet preuredi, je treba denarja. Vemo, da je naš narodni davek velik, a vemo tudi, da je v naših ljudeh toliko čuta za naravo, da bo vsak prav rad žrtvoval mesečno 1 K za Olepš. društvo, ki bo pač storilo vse, da bo mesto in okolica nudila očem kolikor mogoče velik užitek. Vabimo toraj vse, ki imajo čut in smisel za lepoto, da pristopijo kot člani novemu društvu. Člane sprejemajo: F. Šentjurc, meščanski učitelj v Celju kot tajnik pripravil. odbora, gospa Ela dr. Kalanova, gospa Josipina Rebekova.

Zveza jugoslov. železničarjev — podružnica Celje priredi — kakor smo že poročali — dne 6. marca plesni venček v celjskem Nar. domu. Sodeluje znana ljubljana vojaška godba iz Ljubljane, ki smo jo že enkrat letos tako radi poslušali. Zato tudi upamo, da bo zabava prvovrstna; postrežba bo vsestransko popolna. Obljubljen je menda tudi dober

komik. Slavnostni odbor se je potrudil, da prostore čim lepše uredi, ker je to doslej prva prireditev narodnih železničarjev v Celju. In ker je sicer splošno železničar znan le v toliko, kolikor ga občinstvo spoznava med več ali manj udobno vožnjo po nerazsvetljenih vlakih — zato je zanimanje za to prireditev jako živahno! Nobenemu Celjanu ne sme biti žal, posejiti ta večer, ki ga bo privedel v družbo priznanih boriteljev za jugoslovanske pravice. Rojake iz vseh delov Slovenije boste videli, prave korenjake, ki so pretrpeli marsikako bridkost v boju za staro narodno pravdo, in to v Trstu, Gradcu, v Tirolah — povsod so bili raztreseni ti pionirji jugoslovanstva. Zda pa se jim obeta zopet krasno delo za neodrešeno Primorje! Zato naj vsakdo žrtvuje ta dan svoj »obolus« na oltar domovine. Nov svet se nam odpira —

Sladkor se bo delil v Celju koncem tega tedna. Cena mu bo, kakor čujemo, 42 K za 1 kg.

Razne celjske barabe nemškega porekla pisarijo našemu uredniku anonimna prostaška pisma, morda v mnenju, da se mu bo žolč razlila — na njihovo veliko veselje. Naj vzamejo prijazno na znanje, da se on vsemu temu prav od srca smeje in si ustvarja obenem svojo sodbo o visoki kulturi nemštva, kateri stalno poje slavo njihovo in raznih celjskih boljševojkov glasilo, celjski nemški listič.

Medijmurski večer v Celju. Opozarjamo še enkrat na koncert kmečkega pevskega zbora župnika Lipnjaka iz Macinec v Medijmuru, k ise vrši v nedeljo, dne 7. marca v veliki dvorani Nar. doma v Celju.

»Ravnateljstvo južne železnice«. Z ozirom na članek pod tem naslovom v »Novi Dobi« od 21. febr. smo dobili informacije, na podlagi katerih moramo rešnici na ljubo in prizadetim v zaščenoje sledeče objaviti: Obratno ravnateljstvo južne železnice je z veljavnostjo od dne 15. febr. dovolilo prevažanje potnikov z vlaki 831 in 860, med Mariborom in Ljubljano, ne da bi se to v časopisih razglasilo. Razglasitev se je opustila, ker prevažata omenjena vlaka v prvi vrsti pospešno in brzovozno blago ter živila, kakor tudi spremljevalce teh pošiljk in šolarje. Ker radi velikanskih prometnih težkoč tem vlakom ni mogoče priklopiti zadostnega števila osebnih vozov, je tudi prevažanje potnikov v poljubnem številu nemogoče, ampak se prevažajo potniki le po možnosti v razmerju razpoložljivih prostorov. Občinstvo ne more zanesljivo računati na te vlake, njih razglasitev v časopisju ne bi tedaj imela nikakega pomena. Isti članek poroča, da je po krivdi celjske postaje odšel živilski vlak celjskega gospodarskega urada v Banat ter je zaostal uradnik tega vlaka in vagon pločevine. Gospodarski urad okrajnega glavarstva v Celju se je radi živilskega vlaka pogodil z obratnim ravnateljstvom južne železnice v Ljubljani brez vednosti postaje Celje. Umevno je potemtakem pač samoobsebi, da bi se imel gosp. urad zanimati tudi za to, kedaj bo naročen vlak v Banat odšel. Postaja Celje je pač dne 13. febr. prejela od ravnateljstva brzovozno, da odide živilski vlak dne 14. febr. iz postaje Tezna, ni pa bila ta brzovozna namenjena tudi za gosp. urad. Uradnik, ki bi imel vlak spremljati, se je zgledil v nedeljo 15. febr. na postaji, ter vprašal po vlak. Dobil je navodila, kako lahko že drugi dan njegov vlak na poti v Banat dohiti, če pa je drugače postopal, za to ni odgovorna železniška postaja. Vagon za pločevino je bil naročen dne 14. febr., dostavljen dne 15. febr., naložen pa šele 16. febr. Ko je imel oddrčati, je gospodarski urad naročil še jeden vagon za deske, katere je rabil pri živilskem vlak. tako da sta oba vagona mogla šele 17. febr. oditi.

»Kaj pa to?« Prejeli smo in objavljamo: V članku »Kaj pa to?« v »Novi Dobi« z dne 26. febr. se nekdo zeraža nad tem, da neki premikač na celjskem kolodvoru izključuje ševilke tirov v nemškem jeziku. Kdor pozna razmere v Celju, bi moral poznati tudi zveze med tukajšnjimi socialistnimi demokratski in celjskimi nemškutarji, ter bi se ne vprašal, kako je kaj takega 16 mesecev po preobratu mogoče. Pričakovali pa bi od narodno-zavednega dopisnika, da bi se bil popreje potrudil na tukajšnji kolodvor, kjer bi se bil lahko prepričal, da se je za uveljavlo slovenskega službenega jezika dovolil storilo. Nikakor pa ne gre, da se dela narodno misleče železničarstvo od-

govorno za to, da daje posamezni železničar-premikač v neopaženih trenutkih duška svojemu socialistično-nemškutar-skemu navdušenju.

Obrtniške objave. Kovinarje opozarjamo, da imamo v zalogi še nekaj kovaškega premoga, ki po izjavi strokovnjakov dobro nadomešča koks. — Ako se izkaže potrebsčina, naročimo prihodnje dni zopet večjo množino tega premoga. Razun tega dobimo v kratkem kovaško oglje.

Obrtniški sestanek v četrtek dne 4. marca ni pri Žumerju, kakor zadnjikrat objavljeno, marveč v hotelu »pri kroni«. Na sestanku predava tokrat g. urednik Spindler o »nalogah moderne komunalne politike s posebnim ozirom na obrtništvo«. Prosimo primerne udeležbe. Začetek ob 8. uri zvečer. Napovedano predavanje g. dr. Reimana se odloži za prihodnji sestanek.

Bivše mestno knjigovodstvo, katero je gerent mesta Celja javno v seji mestnega sosveta označil kot skrajno neredno, skuša zagovarjati celjski nemški listič. Stori pa to na tako klavrn in pone-srečen način, da vsak pameten bralec more iz zagovora posneti le še hušjo obtožbo. Škoda bi bilo prostora, s tako duševno revščino se prerekat.

Podružnica zveze jugoslovanskih železničarjev v Celju prosi vse one, ki bi se hoteli plesnega venčka 6. tm. v Narodnem domu udeležiti, pa po neljubi pomoti ne bi bili prejeli vabila, naj je blagovoljno zahtevati pri glavni blagajni na tukajšnjem kolodvoru. Obleka za ples navadna. Vstopnina za nečlane 10 K, za osebo. Vstopnice se dobe v predprodaji pri glavni in pri skladišni blagajni na kolodvoru.

Vsem invalidom na znanje, da se nahaja pisarna poverjenštva org. vojn. inv. za Slovenijo v Celju, Gosposka ulica gostilna »Gund«, vhod skozi vežo. Zamudniki, ki še niso plačali članarine, naj jo takoj poravnajo, sicer bi se jih glasom pravil ne upoštevalo kot člane. Uraduje se samo ob sredah in nedeljah od 8.—12. ure dopoldan.

Redna seja poverjenškega odbora org. vojn. inv. v Celju se vrši dne 6. tm. ob pol 19. uri v posebni sobi »Sokolskega doma«. Odborniki! Pozivljate se k polnoštevilni udeležbi.

Poverjenštvo org. vojn. inv. v Celju pozivlja vse one, ki imajo kaj od org. terjati, da se tekom 14 dni pisмено pri-glasijo, sicer bi se njih zahteve ne upoštevale.

Porotne obravnave v Celju. Poročilo o poteku torbove porotne obravnave prinesemo v prihodnji številki. — Na večerj 3. tm. določena porotna obravnava proti Štefanu Cvahte radi uboja je bila preklicana, ker se ni posrečilo prijeti iz ujetništva se vrnivšega obtoženca. Ta razprava bi se bila morala vršiti že leta 1914, vendar je bil obtoženec vpoklican v vojske. Sedaj se je vrnil, a jo takoj zopet popihal v Avstrijo, da se odtegne za služeni kazni. — Danes se vrši ob pol 9. obravnava zoper Jakoba Romih radi hudodelstva tatvine, jutri je v enem slučaju detomor, v drugem tatvina.

Dijaški kuhinji v Celju so darovali mesto venca umrlj gđc. Emici Lilekovi, učiteljici na dekliški osnovni šoli v Celju ga. Marta Mravljakova, profesorjeva soproga v Celju, 30 K, g. prof. Jos. Kožuh v Celju 50 K, profesorski zbor državne realne gimnazije v Celju 210 K, dijaški drž. realne gimnazije v Celju 203 K, dijaška organizacija »Sloga« v Celju 100 K. Mesto venca umrlemu prijatelju dr. Edv. Brettu, zobozdravniku v Ljubljani, je daroval isti kuhinji g. prof. Vinko Levičnik v Celju 50 K.

Zabavni večer priredijo v soboto 6. tm. v mali dvorani hotela »Union« brivski pomočniki v Celju. Vstop imajo samo povabljeni.

Za dijaško kuhinjo v Celju je darovala rodbina Lešnicar namesto cvetja na krsto gđc. Emice Lilekove 20 K.

Najdeno. Dne 30. januarja t. l. se je našla na peronu postaje Celje ovratna verižica iz double-zlata; dne 28. istega mesca pa v Gosposki ulici rujava usnjata denarnica z 1 K 50 v in 3 znakami. Lastniki dobijo iste pri magistratu.

Zagonetna aretacija.

(Podrobnosti k naši zadnji notici.)

Dne 28. februarja t. l. okrog 19. ure zvečer priredila je po Cankarjevi ulici od hotela »pri pošti« ženska z v belo ruto ovito glavo. Nasproti sta ji prišla ravno dva orožnika, ki sta jo vstavila. Zasedoval je ubežnico nadredar Prodan. Orož-

nika sta žensko prijela in jo izročila redarski postaji št. 1 v Celju. Tam zaslišana, je izpovedala, da se piše »Herma Edie von Lichtenau«, hči Alberta Karla in Margarete, rojena 1898 v Szolni, pristojna v Budimpešti, stanovala zadnji čas na Dunaju Nesseldorferstrasse 23 kot privatka. Nadalje je izpovedala, da je svoj čas privatno študirala pri nekem učitelju Szylachi-ju predmete za 7. in 8. gimnaziju ter položila maturo v nekem privatnem zavodu na Dunaju, Martin-gasse. Spričevalo ima na Dunaju. Ze mlada, je starišem ušla študirat. Oče ji je umrl v Berlinu leta 1918, mati pa avgusta 1914 v Budimpešti. Po materi je baje podedovala 60.000 K ter si najela na Dunaju hišo, v kateri ima 2 sobi, drugo je pa oddala v podnajem. Po maturi je baje odpotovala v službi tvrdke Löwy na Dunaju v Zemu, imela je 2000 K mesečne plače. Meseca junija 1919 so jo v Zemu ob njenem prihodu aretirali kot vohunko, vendar se je legitimirala in bila izpuščena. Stanovala je potem pri policijskem poveljniku v Zemu Miloju Koča, kateri ji je preskrbel tudi službo v tvrdki Onuss v Zemu. Dne 16. 10. 1919 je izvedela, da je njen zaročenec, pomorski kapetan Vladimir Trost umrl, na kar je zapustila službo ter bivala privatno pri Koči. Pred božičem bivala je približno 3 tedne v Celju v hotelu »pri pošti« ter odšla potem na Dunaj. Sedaj se je vrnila, da prevzame neke stvari, katere je hranila pri sobarici hotela »pri pošti« ter hotela odpotovati najprej v Zagreb in potem na Dunaj. Pripravlja se na odhod je zahtevala od sobarice svoje stvari, med drugim tudi ročno torbico, v kateri je imela baje 15.000 kron. V sobaričino sobo št. 28 si je šla po svoje stvari. Ko se je odpravljala, zadržal ji je zlat prstan s prsta. Iskale ste obe, vendar zaman. Pri iskanju je pokleknila Lichtenau ob umivalniku ter iskala naprej; naenkrat pa čuti, da jo nekdo davi na vratu z vrvice, skoči kvišku, pograbi blizu ležeče kleščice in ko vidi da jo hotela sobarica zadaviti ter jo je še sunila, začne udrihati s kleščami po sobarici, s katero sta se med tem kregale, ker ji je sobarica pokazala fotografijo otroka, o katerem je trdila, da je otrok njen (Lichtenaujeve). Sobarica ji je pri tem baje obljubila, da je ne bo ovdila, ako ravno jo policija zasleduje. Ker ji je bilo početje sobarice neumevno in ji je pri tej priliki zmanjkalo tudi 15.000 K, i pismo in potni list iz Avstrije, je odhitela na ulico, kjer sta jo prijela orožnika. Zaslišana sobarica Nežka Kuzman pa izpove, da je spoznala Herma Edie von Lichtenau kot Kristino Roth iz Gomilскеga, oz. kot svojedobno nastavljenko pri tvrdki Zanier v St. Pavlu ob Savinji. Tudi neka Požencel jo mora poznati, nadalje ji je neka Cvitter pred božičem povedala, da je Herma Edie von Lichtenau kritvo ime; tudi nek trgovec Reichensteiner iz Ptuja in nek stari gospod iz Zemuna jo poznata. Ko je Kuzman Lichtenaujevi recte Rothovi pokazala sliko otroka, je slednja obledela ter zahtevala sliko zase. Tega otroka ima Rothova baje pri neki Frančkovi v Kaplji pri Sv. Pavlu. Sestra Rothove je baje v Zaklju pri Gomilskem. Nadalje izvaja Kuzmanova, da je videla pri Roth-Lichtenaujevi pred božičem neko štampiljko »kn.-šk. opatijski urad sv. Dantjela v Celju«. Kuzmanova odločno taji, da bi bila hotela Rothovo linčati ter povdarja, da se je Rothova zbala, da jo ovadi radi otroka in da je imela namen njo (sobarico) usmrtili, da bi jo oropala. — Kuzmanovo je dr. Premschak obvezal ter spravil v bolnico, pri Lichtenaujevi pa konstatiral vtiske traka na vratu, kar si je lahko tudi sama naredila. Rothovo so zaprli. Uradna preiskava je dognala zgoraj navedene in še druge manj važne izpovedbe, vendar je Rothova še vedno tajila njej inkriminirana dejstva. Policija je odvzela Rothovi poleg prtljage tudi samokres, katerega ji je daroval baje pred dvema leti v vojni padli brat Aleksander. Obenem je izpovedala, da ji je sobarica rekla, da ima v torbici v omari hranjeno zlatnino, ki spada nekemu Šajher-ju, ki pa je zaprt radi sieparije, da pa ga ona (sobarica) ne bo izdala. Pri hišni preiskavi pri sobarici so našli v peči tudi neko od Rothove pisano, pa raztrgano pismo, naslovljeno na nekoga Lichtenau-a, potem 14 vizitk na ime Herma Lichtenau, okrog 11.000 K denarja ter naslov Miloje Koča, kapetana v Zemu. Denar je baje sobarčin in gospodarjev. Opatijski urad je potrdil, da mu je okrog božiča zginila zgoraj opisana štampiljka, tudi se spominja osebe, ki jo predstavlja pokazana mu

slika. — Vse izpovedbe Rothove kažejo velikansko zmedo, nesoglasja in prikrivanje, skoraj nenormalnost. Obenem se je izvedelo, da je obstajalo med Lichtenaujevo (Rothovo) in Kuzmanovo intimno razmerje (seksuelno), našel se je tudi list neke Lucere Cviter. Vsekakor je stvar zagonetna. Dne 1. tm. zaslišal je policijski agent Lichtenaujevo v zaporu. Tu mu je pa ta »plemenita« priznala, da ni Herma Edle von Lichtenau, ampak resnično Kristina Roth, hči Ivana in pok. Jozefe, rojene Kerubini, rojena 18. dec. 1895 na Gomilskem in tja pristojna ter da je zadnji čas stanovala na Gomilskem št. 11 pri sestri Amaliji Korun. Namena sobarico usmrtiti ter oropati, pravi, da ni imela. — Ker se gre bržkone za kako eksaltirano sleparico in pustolovko, odstopila je policija zagonetni akt državnemu pravdnictvu, ki bo stvar dognalo. — Pripominjamo, naj se občinstvo za stvar zanima ter naznani morebitne znane podatke oblasti, da se stvar čimprej pojasni, ker mi izključeno, da je bil kdo po tej osebi oškodovan.

DNEVNE NOVICE.

«Sokolski glasnik». Te dni se razpisuje 1. in 2. številka «Sok. glasnika» o nim naročnikom, ki so ga prejeli že lansko leto. Bratsko jih pozivamo, naj ne vrnejo teh števil, ampak naj ostanejo naročniki še zanaprej. Slovenski list «Sokol» je vsled ujednitvenja prenehal izhajati in bo torej za nas «Sok. glasnik» za enkrat edino jugoslovansko sokolsko glasilo. Leto 1920 obeta mnogo novosti in zanimivosti v sokolskem gibanju, o katerem mora biti točno informiran vsak naroden Jugoslovan. Ne bodite torej brez sokolskega časopisa; naročnika je sicer zvišana, pošilja se pa lahko v četrtletnih obrokih po 9 K. Tajništvo Celjskega Sokola.

Prvi vseruski kozaški kongres se je pričel 29. febr. v Moskvi.

Nov vlak je vpeljan na prog. Beograd-Subotica-Sombor-Dalja-Osijek.

Tečaje za slovanske jezike ustanovi vseučilišče Kolumbija v Novem Jorku.

Železničarska stavka na Francoskem je glasom poročila iz Pariza končana.

Zadnja poročila.

Jadransko vprašanje.

Washington 1. marca. V političnih krogih govore da bo poslal Wilson novo noto glede Jadranskega vprašanja. O vsebini note še ni nič znano.

Dnevna poslancem povišana?

Beograd, 2. marca. Tukaj se govori, da se bo stavl predlog za zvišanje dnevnine od 50 na 80 dinarjev.

Proračun za marc.

Beograd, 2. marca. Glavni kontrolni odsek je odobril proračun za mesec marc.

Izgredi in stavka v Italiji.

Berlin, 2. marca. Vossische Zeitung javlja iz Lugana, da so se vršili med delavci in orožništvo v Milanu spopadi, pri katerih sta bila 2 delavca težko ranjena ter sta na posledicah umrla. Radi tega je izvršilo delavstvo 24 urni protestni štrajk.

Ukrajinska sov. vlada za mir.

Moskva, 2. marca. Ukrajinska sovjetska vlada je naprosila rusko sovjetsko vlado, naj sporoči rumunski vladi, da se naj počnejo takoj mirovna pogajanja med Rumunijo in ukrajinsko sovjetsko vlado.

Atentat na ogrskega vojnega ministra Friedricha.

Budimpešta, 2. marca. Sinoči je bil izvršen na madjarskega vojnega ministra Friedricha atentat, ki pa se je ponesrečil. Ko se je Friedrich vračal v avtomobilu iz kluba domov, stalo je na Elizabetinem mostu par mladeničev; eden izmed njih je ustrelil iz samokresa na ministra, vendar se je krogla ob avtomobilu odbila. Voz je takoj vstavil, toda atentator je imel priliko v temi pobrisati.

Amerikanske železnice.

Washington, 2. marca. Predsednik Wilson je podpisal zakon o izročitvi železnic v privatno last.

Nemiri na Japonskem.

Tokio, 2. marca. Japonski delavski nemiri so še vedno resni.

Ne morete spati? Niti delati? imate nerazne bolezni? Občutek zadržanosti doprine Vam Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Trpite na počasni prebavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza kroglicami 6 skatljic 12 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura, steklenica 12 K. —

Evgen V. Feller, Stubica dolnja, Elsatrg št. 356. Hrvatska. 1590 D 15-5

KINO GABERJE.

Roterburžani

Senzacijska drama v petih dejanjih v sredo 3., četrtek 4. in petek 5. marca v Kinu Gaberje
Pridite polnoštevilno!

Gostilna Pikel v Žalcu

poprej hotel Virant

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da otvorim v nedeljo, 7. marca 1920 v lastni hiši (poprej hotel Virant) moderno urejeno

gostilno

335 2-1
ter bom točil vedno prvovrstna pristna vina, sveže pivo in imel na razpolago gorka in mrzla jedila. V kavarni biljard. Za obilni obisk se najvljudneje priporoča
Franjo Pikel v Žalcu.

Opekarski mojster

se išče, kateri bi izdelovanje zidne opeke na poljski peči (delo na roke in kurjenje s premogom) prevzel v akord. Cenjene ponudbe na 337

Viktor Müller
Zagorje ob Savi.

Hlapec

za vožnjo dobro izvežban, ravno tako več

zidarjev in tesarjev

se na delo takoj sprejme; dobra plača eventualno tudi hrana. Zglasiti se je pri

„AVA“
cementne tovarne na Laškem.

325 4-2

14 oralov lepega bukovega gozda

za posekati proda

Wolf
Sv. Peter v Sav. dol.

326 2-2

Mlin in žago

z malim posestvom se vzame v najem ali pa se kupi. Ponudbe na upravništvo Nove Dobe. 292 3-3

Na prodaj je

biljard

skoraj popolnoma nov s kompletno opravo, starejši model z jako dobro ohranjenim suknom in s sukami nogami za 7000 kron. Ogleda se pri mizarju Šviga na Brega pri Celju, ki da potrebne podatke. 323 2-2

Restavracija „Narodni dom“ v Celju

priporoča cenjenim gostom vsakovrstna domača in banatska vina ter prvovrstne buteljke. — Topla in mrzla jedila vsaki čas na razpolago. — Sprejemamo tudi abonente.

Cenj. meščanom kot tudi deželanom se priporoča za obilen obisk

Ivan Černe.

238 10-9

Knjigarna, umetnine, muzikalije Goričar & Leskovšek: Celje

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin na debelo in drobno.

SVEČE

„MIRA“ v zavojih po 1 kg.

KAVA, VŽIGALICE,

MODRA GALICA,

ŽVEPLO, KORUZA,

MOKA, OVES

in ostale poljske pridelke vsake vrste

prodaja samo na veliko po zmernih cenah

Dumić, Gjić & Pitarević

Zagreb, Zrinjevac 15.

Podružnica: ZEMUN.

316 15-3

Int. Tel. 22-69.